

# Una llengua

És evident que la uniformització jacobina de França ha estat efectiva i potser algú s'hi deu jugar molt i té por que això, algun dia, remeti

## Agustí Mas

“Una petita esquerda en la muralla ciclòpia del jacobinisme i la intolerància lingüística de la República francesa”. Així definia Alà Baylac, president de l'Associació per a l'ensenyament de català, l'aprovació, per part del parlament de França, de la Llei de protecció patrimonial de les llengües regionals i llur promoció. Era el 8 d'abril, fa un mes. Fins i tot bona part dels diputats del grup parlamentari de la República en marxa contradeien el president i copríncep, Emmanuel Macron, i votaven a favor d'aquesta llei.

Al marcador, 247 vots a favor, 76 en contra i 19 abstencions. Tots els diputats nord-catalans excepte la del Front Nacional van votar-hi favorablement. Fora del palau Bourbon, els parlants d'un bon grapat de llengües pròpies d'un bon grapat de territoris de França veien com, per primer cop a la història, les institucions de la república feien alguna cosa més que reconèixer l'existència del seu idioma.

En tots aquests segles i fins aquest abril, l'únic pas havia sigut una reforma constitucional feta el 2008 que incorporava l'enunciat següent: “Les llengües regionals [sense especificar quines] formen part del patrimoni de França” (article 75-1). La llei aprovada el 8 d'abril, d'entrada, feia que les parles que anomenen regionals passessin a ser objecte de protecció per part de les institucions públiques. També autoritzava la retolació bilingüe als serveis públics, edificis públics, via pública i l'ús en la comunicació institucional, de manera que tot el que es feia fins ara a molts territoris passaria a estar emparat per la llei i no podria ser impugnat. A més, el canvi legal permetia que les famílies poguessin inscriure els fills amb noms en aquests idiomes i respectant-ne els trets ortogràfics (accents i caràcters especials), cosa que fins ara havia generat conflictes, com el d'una família a qui se li va prohibir registrar el fill amb el nom Fañch, Francesc en bretó. I no menys important és que tot plegat: també legalitzava la immersió lingüística en català a les escoles fins al 50 % de les hores lectives, implementada des de fa temps com a forma d'ensenyament experimental per les xarxes de centres Bressola i Arrels.

Tots aquests avenços, però, els conjuguem en passat perquè, hores abans que la llei entrés en vigor, seixanta diputats van optar per la via espanyola de judicialització de la política. En aquest cas, política lingüística. Recurs d'inconstitucionalitat *al canto!* Tot, perquè aquests diputats (i el govern francès) tenen por que l'ensenyament de les llengües que etiqueten de regionals pugui afectar l'aprenentatge del francès. Encara no han arribat a la conclusió que com més llengües s'aprenen, més facilitats tenen els alumnes tant acadèmicament com per al futur professional.

És molt correcte que els poders de l'Estat, legislatiu, executiu i judicial, es puguin censurar els uns als altres; que es puguin arbitrar. Però el sistema també hauria de preveure alguna fórmula per evitar que les minories, en aquest cas, 76 diputats respecte 247, puguin imposar el seu criteri sobre les majories per altres vies, com passa sovint a la Catalunya sud. I no només això, que ho puguin fer basant-se en preceptes de tot menys acadèmics i contrastats, en contra de la llibertat o el dret de viure en la llengua pròpia al territori on aquest idioma és propi, i amb interpretacions legals sovint interessades. Això, en el cas de França, clama especialment al cel. Si mirem el mapa de les llengües,

veiem com el francès és l'idioma propi de només aproximadament la meitat del territori; hi ocupa una extensió no gaire més gran que l'occità, per bé que el francès avui és hegemònic a tot l'hexàgon. Per tant, aquest dret resta privat a una bona part del país! Aquesta és una realitat que no és que des de París no es vegi, sinó que no es vol veure.

És evident que la uniformització jacobina de França ha estat efectiva. I potser algú s'hi deu jugar molt i té por que això, algun dia, remeti. Deu ser per aquest motiu que hi ha aquesta mena de "muralla ciclòpia" que diu Baylac. Una muralla que tapa una realitat segons la qual França no seria la mateixa si a cada territori amb identitat pròpia, la llengua pròpia fos l'hegemònica. Practicant la llengua ficció (segles enrere va existir), el francès, que a base d'anys anys ha aconseguit esdevenir majoritari, deixaria de ser-ho davant l'extensa diversitat lingüística de tot el territori. Amb tot, el francès correria el risc de deixar de ser la llengua de França per ser, simplement, una llengua de França.

[https://www.ara.cat/pirineus/llengua\\_1\\_3975707.html](https://www.ara.cat/pirineus/llengua_1_3975707.html)